

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 องค์ความรู้ และผลการสร้างนวัตกรรม

บริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

ชุมชนบางหลวงตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน อยู่ในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลบางหลวงเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นเทศบาลขนาดกลาง มีพื้นที่ทั้งหมด 1.5 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางหลวง ประกอบด้วย หมู่ 1, 2, 3, 6 (บางส่วน), 13 (บางส่วน) และหมู่ 6 ตำบลหินมูล (บางส่วน) ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัด นครปฐมประมาณ 56 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอบางเลนประมาณ 14 กิโลเมตร และห่างจาก กรุงเทพมหานครประมาณ 90 กิโลเมตร ทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก ติดต่อกับ อบต. บางหลวง ทิศตะวันออกติดต่อกับ อบต. หินมูล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 2 เมตร ประชากรรวม 2,341 คน มีจำนวนครัวเรือน 618 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลบางหลวง, 2554)

ตลาดบางหลวงเป็นห้องแถวไม้โบราณ 2 ชั้น หันหน้าเข้าหากันประมาณ 130 ห้อง ยังคงสภาพตลาดเก่าที่สมบูรณ์ ชาวตลาดยังคงดำรงชีวิตที่เรียบง่าย และรักษาวรรณกรรมประเพณีของท้องถิ่นที่ผสมกลมกลืนกันระหว่างไทย-จีนได้เป็นอย่างดี คนจีนที่ตลาดบางหลวงหลายบ้านมีเรื่องเล่าคล้ายๆ กันว่า สมัยพ่อแม่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ทำมาหากินอยู่แถวท่าเตียน เมื่ออยากได้ที่ตั้งตัว ตั้งถิ่นฐาน เพื่อนฝูงก็แนะนำให้มาที่ตลาดบางหลวงเพราะเป็นย่านสงบ คนจีนในบางหลวงมีมากกว่า 50 แซ่ ที่มีมากคือ แซ่ลิ้ม แซ่ตั้ง และแซ่ลี ส่วนใหญ่เป็นแต่จิว มีการสืบทอดวัฒนธรรมต่างๆ มา ด้วยดี เช่น ประเพณีแห่ธงฉลองตรุษจีน ทั้งกระจาด แห่เทียนเข้าพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ และ แข่งเรือยาว เป็นต้น จึงนับได้ว่า ตลาดบางหลวงมีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีโบราณ การละเล่นโบราณที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและชื่นชม ชุมชนบางหลวงมีเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่น คือ ดนตรีจีนที่เล่นโดยใช้โน้ตโบราณและยังคงสืบทอด ต่อมาในโรงเรียนเจียนหัวซึ่งเป็นโรงเรียนจีนในบางหลวงที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศไทย

โรงเรียนเจียนหัว เดิมชื่อโรงเรียนวีเจียว ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2467 โดยชาวจีนโพ้นทะเลด้วย วัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ มีชาวจีนจากตำบล ไกล่เคียงและชาวจีนจากจังหวัดอื่นๆ ส่งลูกหลานมาเรียนภาษาจีนที่นี่ ปัจจุบันมีอายุประมาณ 87 ปี เมื่อเริ่มก่อตั้งได้เปิดทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เปิดสอนได้ประมาณ 5 ปี ต้องหยุด ทำการสอน เนื่องจากปัญหาทางการเงิน จากนั้นในปี พ.ศ. 2475 คนจีนในสมัยนั้นได้พร้อมแรง พร้อมใจกันสนับสนุนให้ได้ดำเนินการเปิดสอนอีกครั้ง และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเกี้ยวฮัวฮักหา

(ภาษาแต้จิ๋ว) ในปี พ.ศ. 2486 ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการเปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น โรงเรียนเจี้ยนหัว ซึ่งมีความหมายว่าโรงเรียนสอนภาษาจีนที่เข้มแข็งและสมบูรณ์จนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากคนทั่วไปได้เห็นความสำคัญของภาษาจีนมากขึ้น ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันโรงเรียนเจี้ยนหัวอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบริหารงานโดยมูลนิธิโรงเรียนเจี้ยนหัว เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล 1-3 ประถมศึกษา 1-6 และมัธยมศึกษา 1-3 โดยสอนวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันมีครูประจำการ 24 คน ครูพิเศษ 6 คน นักเรียน 408 คน และนักเรียนที่เรียนเฉพาะภาษาจีน 12 คน รับนักเรียนไป-กลับ และนักเรียนประจำ ศิษย์เก่าโรงเรียนเจี้ยนหัวส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ บางส่วนไปเป็นครูสอนภาษาจีน อาจเรียกได้ว่าเป็นโรงเรียนผลิตนักธุรกิจระดับเศรษฐกิจและผลิตครูภาษาจีนไปสอนตามโรงเรียนต่างๆ เกือบทั่วประเทศ ศิษย์เก่าเล่าว่าโรงเรียนแห่งนี้มีบรรยากาศที่อบอุ่น ครูผู้สอนให้ความรักและความอบอุ่นแก่ศิษย์เหมือนลูกหลานตนเอง ในช่วงค่ำ (19.00-20.00 น.) ครูจะผลัดเวรกันออกตรวจและเยี่ยมเยียนให้ลูกศิษย์ทำการบ้านและอ่านหนังสือ มิฉะนั้นจะถูกทำโทษในวันรุ่งขึ้น ด้วยกฎเกณฑ์ที่ยึดถือปฏิบัติมานานส่งผลให้นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และรักการอ่านทั้งหนังสือไทยและหนังสือจีน ซึ่งศิษย์เก่าถือว่าเป็นคุณูปการที่โรงเรียนได้มอบให้ และส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตที่ดี

ผลการสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับดนตรีจีนของชุมชนบางหลวงของโครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย

4.1.1 การพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล

แต่เดิมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีลักษณะเป็นหลักสูตรแกนกลางอยู่ที่กรมวิชาการ ทุกรายวิชาจะถูกกำหนดให้สอนตามรูปแบบเดียวกันทุกโรงเรียนในประเทศไทย เช่น วิชาดนตรีจะต้องเรียนเกี่ยวกับดนตรีไทยพื้นฐาน ในขณะที่สละ โซ ซึง ของภาคเหนือ โป่งลางของภาคอีสาน ไม่ได้บรรจุอยู่ในหลักสูตร ทำให้อัตลักษณ์ของท้องถิ่นเลือนหายไป ปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้สร้างหลักสูตรที่เป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่นตนเองโดยกำหนดให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นร้อยละ 30 และเป็นหลักสูตรแกนกลางร้อยละ 70 ซึ่งเป็นการเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นโดยเชิญท่านผู้รู้เหล่านี้มาร่วมกำหนดหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และร่วมสอน ซึ่งจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้หลายๆ ด้านเข้าด้วยกันทั้งทางด้านดนตรี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ทักษะศิลป์ และพิธีกรรมต่างๆ

นวัตกรรมที่สร้างขึ้น ได้แก่ หลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน ได้แก่ 1) เรียนรู้ชุมชน 2) ประเภทเครื่องดนตรีจีน 3) เรียนรู้เรื่องโน้ต 4) การปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน และ 5) เพลงจีนมีคุณค่า รวมเวลาสอน 30 ชั่วโมง (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก)

ผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติก่อน-หลังเรียน เครื่องดนตรีจีน แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติก่อน-หลังเรียนเครื่องดนตรีจีน

จำนวนเครื่องดนตรีจีน (ชิ้น)	จำนวนนักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีจีน (คน)			
	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ
0	30	75	1	2.5
1	2	5	25	62.5
2	5	12.5	6	15
3	1	2.5	3	7.5
4	1	2.5	2	5
5	1	2.5	2	5
6 ขึ้นขึ้นไป	0	0	1	2.5
รวม	40	100	40	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักเรียนที่ไม่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้เลย จากร้อยละ 75 เหลือเพียง ร้อยละ 2.5 นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 1 ชิ้น จากร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 62.5 นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 2 ชิ้น จากร้อยละ 12.5 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 3 ชิ้น จากร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.5 นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 4 ชิ้นจากร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 5 ชิ้นจากร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 และนักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 6 ชิ้นจากร้อยละ 0 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.5 แสดงว่า เมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเล่นเครื่องดนตรีมากขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนความรู้ดนตรีจีน

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	19.08	2.97	38.28*
หลังเรียน	40.50	1.92	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 19.08$ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 40.50$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเมื่อนักเรียนเรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผลของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาสาระดนตรีจีนมีความน่าสนใจ	3.87	0.84	มาก
2. วิทยาการถ่ายทอดมีเทคนิคการสอนที่ดี	4.03	0.82	มาก
3. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสม	3.74	0.83	มาก
4. การวัดผลและประเมินผลมีความถูกต้องและชัดเจน	3.63	0.94	มาก
5. ระยะเวลาการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	2.87	1.17	ปานกลาง
6. นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ในครั้งนี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.26	1.03	มาก
รวม	3.57	0.48	มาก

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 ความพึงพอใจระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนดนตรีจีนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีจีนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิทยาการถ่ายทอดมีเทคนิคการสอนที่ดี ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ เนื้อหาสาระดนตรีจีนมีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.84) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.83) การวัดผลและประเมินผลมีความถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.94) และนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ในครั้งนี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.03) ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ข้อ คือ ระยะเวลาการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 1.17)

ผลของเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนแสดงดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลของเจตคติที่ผู้เรียนมีต่อการเรียนการสอนดนตรีจีน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้สึก
1. สาระความรู้ดนตรีจีนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย	3.26	1.13	ปานกลาง
2. ควรเพิ่มเวลาเรียนการสอนดนตรีจีน	3.79	1.17	มาก
3. การเล่นดนตรีจีนเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาก	3.05	1.16	ปานกลาง
4. การฝึกเล่นดนตรีจีน เป็นสิ่งที่น่าเบื่อ	2.16	1.08	น้อย
5. เมื่อฝึกเล่นดนตรีจีน รู้สึกเพลิดเพลิน	3.47	1.08	ปานกลาง
6. การอ่านโน้ตสากลเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก	3.21	1.09	ปานกลาง
7. การอ่านโน้ตจีนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย	2.61	1.05	ปานกลาง
8. เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาดนตรี นักเรียนรู้สึกสบายใจ	4.18	0.90	มาก
9. วิชาดนตรีจีนเรียนแล้วรู้สึกง่วงนอน	2.34	1.17	น้อย
10. นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ การเล่นดนตรีประเภทอื่น ได้	3.24	1.08	ปานกลาง
รวม	3.13	0.29	ปานกลาง

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนดนตรีจีนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาดนตรี นักเรียนรู้สึกสบายใจ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.90) และควรเพิ่มเวลาเรียนการสอนดนตรีจีน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.17) รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เมื่อฝึกเล่นดนตรีจีนรู้สึกเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.08) สาระความรู้ดนตรีจีนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.13) การอ่านโน้ตสากลเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.09) การเล่นดนตรีจีนเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาก ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.16) และการอ่านโน้ตจีนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 1.05) อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ วิชาดนตรีจีนเรียนแล้วรู้สึกง่วงนอน ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.17) และการฝึกเล่นดนตรีจีนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 1.08)

นอกจากนี้ นักเรียนและปราชญ์ท้องถิ่นได้ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.อยากให้มีการเรียนมากกว่านี้

2. ระยะเวลาในการสอนมีน้อย จึงทำให้เข้าใจยากและอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อจำนวน

นักเรียน

3. การได้พาไปลองเล่นแบบของจริงเป็นสิ่งที่ดีมาก แต่ควรมีวิทยากรมากกว่านี้ และควรมีเวลาเรียนให้นานกว่านี้

4. ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น และควรเพิ่มเครื่องดนตรีต่าง ๆ หรือไม่ก็พาไปที่ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติม

5. ดีเยี่ยมแล้ว

6. ควรหาสถานที่เรียนให้เหมาะสมกว่านี้

7. อยากให้มีการเรียนแบบนี้อีก

4.1.2 การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่องดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการของการพัฒนาสื่อที่ดีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ประกอบด้วย 1) ส่วนนำของบทเรียน ได้มีการนำภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวมาผสมผสาน เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ 2) เนื้อหาของบทเรียน ได้วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และวัตถุประสงค์ มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการนำเสนอเนื้อหาครั้งละมากๆ 3) การใช้ภาษา มีการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน 4) ส่วนประกอบของมัลติมีเดีย มีการออกแบบหน้าจอที่เหมาะสม ง่ายต่อการใช้งานของผู้เรียน บทเรียนประกอบด้วยรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ขนาดตัวอักษรชัดเจน สวยงาม อ่านง่าย มีสี มีเสียงดนตรี และมีเสียงเพลงประกอบ 4) การออกแบบปฏิสัมพันธ์ มีการออกแบบให้ผู้เรียนใช้การได้ง่าย สะดวก ควบคุมเส้นทางการใช้บทเรียนได้ สามารถย้อนกลับไปยังจุดต่างๆ ได้ง่าย มีการเสริมแรงให้ผู้เรียนอยากทำกิจกรรมต่อไป โดยการทำ “ข้อมูลย้อนกลับ” คือการให้ผู้เรียนได้รู้ผลการเรียนของตนเองจากการได้รู้คำตอบที่ถูกต้องทันที (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข)

ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย และการนำไปใช้กับนักเรียน โรงเรียนเจ็ญหัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1/2554 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบยกชั้น (Stratified Random Sampling) แสดงดังตารางที่ 4.5-4.6

ตารางที่ 4.5 แสดงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง ดนตรีจีน

ชุมชนบางหลวง

การทดสอบ	จำนวน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	t	Sig
ก่อนเรียน	20	30	13.3	2.94	17.023	.000
หลังเรียน	20	30	24.2	1.77		

- มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 13.3 และ 24.2 คะแนนตามลำดับ แสดงว่าผู้เรียนมีคะแนนการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้น เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบ t พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าผู้เรียนมีการพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

ตารางที่ 4.6 แสดงผลความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง คนตรี
ชุมนุมชนบางหลวง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับ ที่
1. ด้านเนื้อหา				
1.1 วัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหามีความชัดเจนสอดคล้องตรงตามเนื้อหา	4.45	0.51	มาก	2
1.2 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมและน่าสนใจ	4.00	0.56	มาก	9
1.3 การจัดลำดับเนื้อหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องเข้าใจง่าย	4.15	0.67	มาก	7
1.4 เนื้อหามีการแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ ที่มีความชัดเจน เนื้อหาแต่ละหัวข้อย่อยจบในตัวเอง และมีการลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.45	0.69	มาก	2
1.5 เนื้อหามีความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.10	0.64	มาก	8
1.6 ความเหมาะสมของปริมาณของเนื้อหาในบทเรียน	4.15	0.67	มาก	7
1.7 แบบทดสอบและการประเมินผลมีความสอดคล้องครอบคลุมกับวัตถุประสงค์	4.35	0.49	มาก	4
1.8 เนื้อหาที่เรียนเป็นประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	3.95	0.60	มาก	10
รวม	4.20	0.60	มาก	(5)
2. ด้านมัลติมีเดีย				
2.1 รูปแบบของบทเรียนมีความสวยงามและน่าสนใจ	4.30	0.66	มาก	5
2.2 การนำเข้าสู่บทเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะศึกษาเนื้อหามากขึ้น	4.15	0.59	มาก	7
2.3 มีคำแนะนำในการใช้บทเรียนและกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนเหมาะสม	4.45	0.51	มาก	2
2.4 ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน	4.45	0.67	มาก	2
2.5 ภาพที่ใช้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	4.25	0.55	มาก	6
2.6 เสียงที่ใช้ในการบรรยายในบทเรียนมีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและน่าติดตาม	4.00	0.92	มาก	9

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับ ที่
2.7 วิดีโอประกอบบทเรียนมีความน่าสนใจ สามารถทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น	4.30	0.57	มาก	5
2.8 บทเรียนมีเทคนิคในการนำเสนอที่เหมาะสมและน่าสนใจ	4.15	0.59	มาก	7
รวม	4.26	0.63	มาก	(4)
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทเรียน				
3.1 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.61	มากที่สุด	1
3.2 การเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียช่วยให้เข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น สามารถทบทวนความรู้ได้ตามความต้องการ	4.40	0.60	มาก	3
3.3 ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินและพึงพอใจกับการเรียนด้วยบทเรียนในครั้งนี้	4.35	0.67	มาก	4
3.4 ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในครั้งนี้	4.45	0.83	มาก	2
3.5 หลังจากศึกษาสื่อมัลติมีเดียแล้วผู้เรียนได้รับความรู้เรื่องดนตรีจีน ชุมชนบางหลวงเพิ่มขึ้น	4.35	0.59	มาก	4
รวม	4.41	0.66	มาก	(2)
4. ภาพรวมของสื่อมัลติมีเดียมีคุณค่าอยู่ในระดับใด	4.45	0.51	มาก	2
รวม	4.45	0.51	มาก	(1)
5. ควรมีสื่อมัลติมีเดียในลักษณะนี้กับเรื่องราวด้านอื่น ๆ อีก	4.30	0.66	มาก	5
รวม	4.30	0.66	มาก	(3)
รวมทุกด้าน	4.28	0.62	มาก	

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่องดนตรีจีนชุมชนบางหลวง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.62) โดยความคิดเห็นด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.60) ด้านมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.63) ด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.66) ด้านภาพรวมคุณค่าของสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) และควรมีสื่อมัลติมีเดียในลักษณะนี้กับเรื่องราวด้านอื่นๆ อีกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.66)

4.1.3 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวงในรูปแบบมัลติเทคท์ ท้องถิ่นและเรขศิลป์

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทั้งเรื่องราวและวัฒนธรรมของเจ้าบ้านและผู้มาเยือน นอกจากนี้เจ้าบ้านยังต้องมีความสามารถและทักษะการสื่อสาร คือ สามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวความคิดของผู้มาเยือนไปพร้อมๆ กับความสามารถที่จะสื่อสารความคิดและเรื่องราวต่างๆ ของตนเองไปยังผู้มาเยือนได้อย่างชัดเจน บุคคลสำคัญที่จะทำหน้าที่สื่อสารเชิงวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งถ่ายทอดเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของตนให้แก่นักท่องเที่ยว คือ มัลติเทคท์ท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นทูตทางวัฒนธรรม สำหรับชุมชนบางหลวงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นได้แก่ คนตรีจีน ซึ่งควรมีการถ่ายทอดสู่ผู้มาเยือนผ่านการสร้างรูปแบบสื่อสัญญาณในงานเรขศิลป์ ที่เลียนแบบและพัฒนาจากเอกลักษณ์ดั้งเดิมของคนตรีจีนโดยประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีทางการออกแบบเชิงศิลปวัฒนธรรม ในมิติของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เชื่อมโยงทุนทางศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในการสร้างเป็นสินค้าหรือบริการ มุ่งเน้นหน้าที่และประโยชน์ใช้สอย รวมถึงความสวยงามทางสุนทรียศาสตร์ และความเป็นเอกลักษณ์ของคนตรีจีนที่น่าจดจำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรมคนตรีจีนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากถิ่นฐานของตน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์ของคนตรีจีนชุมชนบางหลวงเพื่อนำมาสร้างหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมมัลติเทคท์และการสร้างรูปแบบสื่อสัญญาณในงานเรขศิลป์ โดยการสัมภาษณ์เอกลักษณ์ที่สำคัญจากปราชญ์คนตรีจีนชุมชนบางหลวง ได้แก่ คุณพิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ หรือท่านเฉาฮู๊ (ปราชญ์อาวุโสสูงสุด สมาชิกรุ่นที่ 2 ของวงคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง) และคุณวิรุฬห์ เหลืยวงศ์ภูธร (หัวหน้าวง สมาชิกรุ่นที่ 3) นำมากำหนดภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของการออกแบบหลักสูตรมัลติเทคท์ และรูปแบบเรขศิลป์ ต่อจากนั้นสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักคนตรีจีนรุ่นที่ 2 จำนวน 1 คน สมาชิกรุ่นที่ 3 จำนวน 5 คน สมาชิกรุ่นที่ 5 จำนวน 13 คน รวม 19 คน และ 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 31 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน แสดงผลดังตารางที่ 4.7- 4.9

ตารางที่ 4.7 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n = 50)

เอกลักษณ์ของคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เอกลักษณ์ด้านคุณค่าของวัฒนธรรมคนตรีจีน การดำรงอยู่และการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมคนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น	4.62	0.53	มากที่สุด
2. เอกลักษณ์ของตัวโน้ตจีนและเครื่องคนตรีจีนที่ยังรักษาเรื่องราวประวัติความเป็นมาของคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	4.42	0.70	มาก
3. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน วิถีชีวิต การเล่นคนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งในด้านเสียงเพลง การเล่นคนตรีในงานเทศกาลสำคัญต่างๆ	4.20	0.56	มาก
4. เอกลักษณ์ทางด้านความมีสีสันของเสียงคนตรีผสมผสานระหว่างเพลงจีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย และสามารถบรรเลงได้หลากหลายอารมณ์เพลงและหลากหลายสถานการณ์	4.18	0.70	มาก
5. เอกลักษณ์ของมิตรภาพ ความรัก ความผูกพันประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	3.78	0.86	มาก
รวม	4.24	0.36	มาก

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

- ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เอกลักษณ์ด้านคุณค่าของวัฒนธรรมคนตรีจีน การดำรงอยู่และการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมคนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ เอกลักษณ์ของตัวโน้ตจีนและเครื่องคนตรีจีนที่ยังรักษาเรื่องราวประวัติความเป็นมาของคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.70) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน วิถีชีวิต การเล่นคนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งในด้านเสียงเพลง การเล่นคนตรีในงานเทศกาลสำคัญ

ต่างๆ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) เอกลักษณ์ทางด้านความมีสีสันของเสียงดนตรี ผสมผสานระหว่าง เพลงจีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย และสามารถบรรเลงได้หลากหลายอารมณ์เพลงและหลากหลาย สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.70) เอกลักษณ์ของมิตรภาพ ความรัก ความผูกพัน ประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มดนตรีจีนรวมมิตรบาง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ ตารางที่ 4.8 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n = 50)

ภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับดนตรีจีนบางหลวง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพลักษณ์ของมิตรภาพของความรัก ความผูกพัน การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดนตรีจีน ที่ส่งผ่านคุณค่าของศิลปะดนตรีจีน จากรุ่นสู่รุ่น	4.50	0.61	มากที่สุด
2. ภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การเล่น ดนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์ความดั้งเดิมทั้งในด้าน ตัวโน้ตจีนและเครื่องดนตรีจีน ภาษา เสียงเพลง และการละเล่นดนตรีในเทศกาลสำคัญ	4.48	0.71	มาก
3. ภาพลักษณ์ของสีสันเสียงดนตรี ผสมผสาน ระหว่างเพลงจีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย ความหลากหลายของอารมณ์เพลง และหลากหลายสถานการณ์	3.92	0.72	มาก
รวม	4.00	0.43	มาก

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับดนตรีจีนบางหลวง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาพลักษณ์ของมิตรภาพของความรัก ความผูกพัน การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดนตรีจีน ที่ส่งผ่านคุณค่าของศิลปะดนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) ภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การเล่นดนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์ความดั้งเดิมทั้งในด้านตัวโน้ตจีนและเครื่องดนตรีจีน ภาษา เสียงเพลง และการละเล่นดนตรีในเทศกาลสำคัญ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.71) และภาพลักษณ์ของสีสันเสียงดนตรี ผสมผสานระหว่างเพลงจีน

ดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย ความหลากหลายของอารมณ์เพลงและความหลากหลายสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนจีนรวมมิตรบางหลวง

(n = 50)

บุคลิกภาพที่เหมาะสม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. Chinese culture (วัฒนธรรมจีน)	43	86
2. cultured (มีวัฒนธรรม/มีที่มาที่ไป)	38	76
3. colorful (มีสีสัน/ตื่นตาตื่นใจ/สนุกสนาน)	20	40
4. domestic (ดูเป็นของท้องถิ่น)	18	36
5. conservative (อนุรักษ์นิยม)	10	20
6. traditional (ประเพณีนิยม)	7	14
7. friendly (เป็นมิตร)	6	12
8. modern (ทันสมัย)	4	10
9. chic (เก๋/เท่)	3	6
6. simple (ง่าย ๆ ชื่อดู ๆ/จริงใจ)	1	2

*หมายเหตุ ตอบ 3 ข้อ

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าบุคลิกภาพ Chinese culture (วัฒนธรรมจีน) เหมาะสมกับภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของคนจีนรวมมิตรบางหลวงมากที่สุด ร้อยละ 86 รองลงมาคือ cultured (มีวัฒนธรรม/มีที่มาที่ไป) ร้อยละ 76 colorful (มีสีสัน/ตื่นตาตื่นใจ/สนุกสนาน) ร้อยละ 40 domestic (ดูเป็นของท้องถิ่น) ร้อยละ 36 conservative (อนุรักษ์นิยม) ร้อยละ 20 traditional (ประเพณีนิยม) ร้อยละ 14 friendly (เป็นมิตร) ร้อยละ 12 modern (ทันสมัย) ร้อยละ 10 chic (เก๋/เท่) ร้อยละ 6 และ simple (ง่าย ๆ ชื่อดู ๆ/จริงใจ) ร้อยละ 2 ตามลำดับ

จากการประมวลผลและรวบรวมข้อมูลตามตารางที่ 4.7-4.9 สามารถนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และรูปแบบเรขศิลป์ ดังนี้

4.1.3.1 นวัตกรรมหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคนจีนบางหลวง

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่างหลักสูตรการฝึกอบรม

คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมระดมความคิดร่วมกับผู้นำท้องถิ่น และสมาชิกของวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง จำนวน 2 ครั้ง เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ดังนี้

ครั้งที่ 1 จัดประชุมเรื่องระดมความคิดเห็นเรื่อง “การค้นหาแนวทางในการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาคนจีนบางหลวง” ณ บ้านคนจีน ในวันที่ 19 มกราคม 2554 เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ร่างวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกัน

ครั้งที่ 2 ประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง “ร่างหลักสูตรฯ และจัดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคนตรีจีน” ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลบางหลวง ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อพิจารณาหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคนตรีจีนบางหลวงและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกัน สรุปได้ว่าหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคนตรีจีนบางหลวง มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องมีหลักสูตรนี้ คือ ตำบลบางหลวงมีภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นที่ผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน สืบทอดกันมาเป็นเวลากว่า 100 ปี และคนตรีจีนเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของบางหลวงที่มีคุณค่า เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ และเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของบางหลวงที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ แต่ในขณะเดียวกันองค์ความรู้และภูมิปัญญาของคนตรีจีนกำลังจะเลือนหายไปกับกระแสนิยมของโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวงให้กับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

2. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ใช้แนวทางการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสื่อสารเชิงวัฒนธรรมให้กับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการฝึกอบรมจากหลักสูตรนี้แล้วจะเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้ 1) มัคคุเทศก์ท้องถิ่น 2) การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม 3) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) ภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง 5) ความตระหนักในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวง 6) มีความสามารถ ทักษะในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นคนตรีจีน และ 7) มีบุคลิกและทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวงได้อย่างถูกต้อง

4. โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม

ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย แบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่ 1 ภาคทฤษฎี ได้แก่ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง ส่วนที่ 2 ภาคปฏิบัติ ได้แก่ การลงศึกษาชุมชนเพื่อเรียนรู้จากปราชญ์และเจ้าของภูมิปัญญา การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร การทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวง

5. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นชุมชนบางหลวง ได้แก่ เยาวชนในชุมชนตลาดบางหลวง เด็กนักเรียนในโรงเรียนของชุมชน

6. การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การแสดง บทบาทสมมติ การกำหนดสถานการณ์ การศึกษาดูงาน

7. สื่อการฝึกอบรม

คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน เกมส์ แผ่นพับ รูปภาพดนตรีจีน

8. การวัดและประเมินผล

การทดสอบความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทดสอบความสามารถในการสื่อสาร ทักษะการถ่ายทอดข้อมูล และประเมินผลความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมมีคุณศัพท์ท้องถิ่นดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

คณะผู้วิจัยได้จัดทำโครงร่างหลักสูตรการฝึกอบรมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ผลการประเมิน แสดงดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

มีคุณศัพท์ท้องถิ่นดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

(n = 3)

องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการและเหตุผล	4.5	0.36	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.3	0.58	มาก
3. เนื้อหา	4.4	0.66	มาก
4. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.9	0.47	มากที่สุด
5. สื่อการฝึกอบรม	4.3	0.61	มาก
6. การวัดและประเมินผล	4.4	0.57	มาก
7. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.3	0.41	มาก
8. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.2	0.51	มาก
9. หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.6	0.43	มากที่สุด
10. หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.6	0.67	มากที่สุด
11. หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	4.4	0.67	มาก
12. หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	4.4	0.67	มาก
รวม	4.45	0.51	มาก

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้วเห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเกือบทุกประเด็นมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และค่าความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51)

ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านมีความเห็นว่าโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ 0.7 ถึง 1 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้ง

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการอบรมครั้งที่ 1

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร

คณะผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเยาวชนในชุมชนที่ได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นตำรวจชุมชนและเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 20 – 24 มีนาคม 2554 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการทดลองแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการประเมินการผ่านจุดประสงค์เป็นรายข้อและผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมของแต่ละหน่วย ใช้การสังเกตผลการปฏิบัติตามใบงานที่กำหนด และทดสอบผลสัมฤทธิ์การอบรมเมื่อจบแต่ละหน่วยโดยใช้แบบทดสอบ ผลของการประเมินแสดงดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยจากการสอบด้วยแบบทดสอบท้ายหน่วย

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น			
1. เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมัคคุเทศก์หรือเจ้าบ้านที่ดีกับการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นคนตรัง	10	8	80
2. มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	10	7	70
3. สามารถนำหลักการมัคคุเทศก์หรือเจ้าบ้านที่ดีไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	10	8	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 1	30	23	76.7

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			
1. เกิดความตระหนักในเรื่องการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	7	70
2. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	7	70
3. วิเคราะห์ผลของการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	7	70
ผลการทดสอบหน่วยที่ 2	30	21	70
หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง			
1. เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวงกับการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นคนตรีจีน	15	12	80
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง	20	18	90
3. สามารถนำความรู้เรื่องภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวงไปสื่อสารได้	15	12	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 3	50	42	84
หน่วยที่ 4 การลงศึกษาชุมชนเพื่อเรียนรู้จากปราชญ์และเจ้าของภูมิปัญญา			
1. เกิดความตระหนักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นคนตรีจีน	10	7	70
2. มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถค้นหาข้อมูลภูมิปัญญาคนตรีจีนที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว	10	7	70
3. สามารถจดจำความรู้และนำความรู้ที่ปราชญ์และเจ้าของภูมิปัญญาถ่ายทอดให้ได้	20	16	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 4	40	30	75
หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลากรภาพและเทคนิคในการสื่อสาร			
1. มีทักษะในการสื่อสาร	10	6	60
2. ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อได้อย่างเหมาะสม	10	6	60
3. สามารถใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสม	10	6	60
ผลการทดสอบหน่วยที่ 5	30	18	60

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 6 การทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีเงินบางหลวง			
1. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่กำลังสื่อสาร	10	7	70
2. มีความสามารถและทักษะในการสื่อสาร/ถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างเหมาะสม	15	12	80
3. มีความมั่นใจในการสื่อสาร/ถ่ายทอดข้อมูล	5	4	80
4. มีใจบริการนักท่องเที่ยว	5	5	100
5. สามารถนำเทคนิค วิธีการที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน	10	7	70
6. มีความซื่อสัตย์	5	5	100
7. มีความรับผิดชอบ	5	5	100
8. มีความตรงต่อเวลา	5	5	100
ผลการทดสอบหน่วยที่ 6	60	50	83.3
รวม	250	184	73.6

เกณฑ์ระดับคะแนนภาคปฏิบัติ

คะแนนร้อยละ 80-100 ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ 70-79 ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

คะแนนร้อยละ 60-69 ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละต่ำกว่า 60 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถสอบผ่านจุดประสงค์แต่ละข้อ และผ่านการทดสอบท้ายหน่วยย่อยแต่ละหน่วย คิดเป็นร้อยละในภาพรวม = 73.6 อยู่ในระดับดี

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่

ตารางที่ 4.12 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตร
การฝึกอบรมมัณฑนศิลป์ท้องถิ่น

(n = 30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1. เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรม	4.86	0.34	มากที่สุด
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม	4.85	0.36	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและประโยชน์	4.85	0.36	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของชุมชน	4.90	0.30	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	4.88	0.28	มากที่สุด
2.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหา ที่จัดการฝึกอบรม	4.60	0.30	มากที่สุด
2.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีรายละเอียดชัดเจน ที่จะนำไปประยุกต์ใช้	4.20	0.41	มาก
2.3 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีเพียงพอ สำหรับผู้รับการฝึกอบรม	5	0.00	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย	4.70	0.48	มากที่สุด
2.5 แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติจริง	5	0.22	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม	4.58	0.47	มากที่สุด
3.1 ระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละหน่วย	4.65	0.44	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.50	0.55	มากที่สุด
4. สถานที่จัดฝึกอบรม	4.92	0.32	มากที่สุด
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.90	0.33	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.95	0.31	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.75	0.32	มากที่สุด
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.65	0.52	มากที่สุด
5.2 เทคนิคในการนำเสนอ	4.90	0.50	มากที่สุด
5.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม	4.90	0.15	มากที่สุด
5.4 การจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับเวลา	4.55	0.20	มากที่สุด
5.5 การฝึกปฏิบัติ ณ สถานที่จริง	4.75	0.25	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
6. วิทยากร	4.86	0.38	มากที่สุด
6.1 วิทยากรมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา	4.85	0.41	มากที่สุด
6.2 วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้	4.90	0.30	มากที่สุด
6.3 วิทยากรสามารถใช้สื่อประกอบการฝึกอบรม	4.80	0.36	มากที่สุด
รวม	4.81	0.35	มากที่สุด

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกรายการ ยกเว้น 1 รายการ ได้แก่ เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีรายละเอียดชัดเจนที่จะนำไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.41)

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงหลักสูตร

คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรจากการทดลองใช้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านดนตรีจีนชุมชนบางหลวงต่อไป (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก)

ขั้นที่ 6 การดำเนินการฝึกอบรม

หลังจากปรับปรุงหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้จัดการฝึกอบรมครั้งที่ 2 ในวันที่ 25-30 สิงหาคม 2554 ณ สำนักงานเทศบาลตำบลบางหลวง ให้กับเยาวชนในท้องถิ่นจำนวน 20 คน จากโรงเรียนเจ็ญหัว โรงเรียนวัดบางหลวง และโรงเรียนบางหลวงวิทยา

ขั้นที่ 7 การติดตามผลการฝึกอบรม

คณะผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แสดงผลดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรม
มัลกุเทศก์ท้องถิ่น

(n = 20)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1. เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรม	4.76	0.19	มากที่สุด
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม	4.55	0.16	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและประโยชน์	4.82	0.26	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของชุมชน	4.90	0.15	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	4.61	0.36	มากที่สุด
2.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหา ที่จัดการฝึกอบรม	4.52	0.30	มากที่สุด
2.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีรายละเอียดชัดเจน ที่จะนำไปประยุกต์ใช้	4.15	0.41	มาก
2.3 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีเพียงพอ สำหรับผู้รับการฝึกอบรม	5	0.00	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย	4.65	0.48	มากที่สุด
2.5 แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติจริง	4.70	0.22	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม	4.53	0.30	มากที่สุด
3.1 ระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละหน่วย	4.55	0.24	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.50	0.35	มากที่สุด
4. สถานที่จัดฝึกอบรม	4.68	0.32	มากที่สุด
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.60	0.31	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.75	0.32	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.77	0.45	มากที่สุด
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.68	0.72	มากที่สุด
5.2 เทคนิคในการนำเสนอ	4.80	0.30	มากที่สุด
5.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม	4.95	0.45	มากที่สุด
5.4 การจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับเวลา	4.50	0.60	มากที่สุด
5.5 การฝึกปฏิบัติ ณ สถานที่จริง	4.88	0.15	มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
6. วิทยากร	4.73	0.35	มากที่สุด
6.1 วิทยากรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา	4.66	0.32	มากที่สุด
6.2 วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้	4.82	0.16	มากที่สุด
6.3 วิทยากรสามารถใช้สื่อประกอบการฝึกอบรม	4.70	0.56	มากที่สุด
รวม	4.68	0.33	มากที่สุด

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.33) และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

4.1.3.2 นวัตกรรมรูปแบบเรขศิลป์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์ของคนตรังชุมชนบางหลวงเพื่อนำมาสร้างหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และการสร้างรูปแบบเรขศิลป์ (แสดงผลดังตารางที่ 4.7- 4.9) ในส่วนของการความคิดเห็นต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์ สรุปได้ดังนี้

1. ตราสัญลักษณ์วงคนตรังรวมมิตรบางหลวง ที่มีความเหมาะสมและสามารถสื่อสารถึงภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของคนตรังบางหลวง แสดงผลดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง (n = 50)

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบที่ 1 	8	16
แบบที่ 2 	23	46
แบบที่ 3 	9	18

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบที่ 4 	6	12
แบบที่ 5 	4	8
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงที่มีความเหมาะสมและสามารถสื่อสารถึงภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของดนตรีจีนบางหลวงมากที่สุด คือ แบบที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือ แบบที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18 แบบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 16 แบบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 12 และแบบที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์ แสดงผลดังตารางที่ 4.15-4.19

ตารางที่ 4.15 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์แบบที่ 1 (n=8)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์			
			
รายการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบประชาสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	3.88	0.64	มาก
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่างๆ	4.13	1.13	มาก
3. มีความร่วมสมัย	4.13	0.64	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อประชาสัมพันธ์	4.38	0.52	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.37	0.74	มาก
6. มีการใช้สีที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.38	1.06	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	3.63	0.92	มาก
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.25	0.89	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	0.76	มาก
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.63	0.74	มากที่สุด
11. มีความสวยงามของรูปแบบประชาสัมพันธ์	4.88	0.35	มากที่สุด
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.38	0.74	มาก
รวม	4.24	0.34	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบประชาสัมพันธ์ แบบที่ 1

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

รายการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.35	0.71	มาก
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่างๆ	4.17	0.58	มาก
3. มีความร่วมสมัย	4.13	0.55	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.04	0.64	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.26	0.75	มาก
6. มีการใช้สีเหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.09	0.60	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.13	0.76	มาก
8. มีความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.00	0.60	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.17	0.65	มาก
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.04	0.64	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.39	0.50	มาก
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.35	0.71	มาก
รวม	4.18	0.36	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขาคณิต แบบที่ 2

ตารางที่ 4.17 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์แบบที่ 3

(n=9)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์			
			
รายการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบประชาสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.67	0.71	มากที่สุด
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่างๆ	3.89	0.60	มาก
3. มีความร่วมสมัย	4.11	0.78	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อประชาสัมพันธ์	4.11	0.78	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.89	0.33	มากที่สุด
6. มีการใช้สีที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.11	0.93	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.67	0.50	มากที่สุด
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.11	0.60	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.56	0.53	มากที่สุด
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.00	0.53	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบประชาสัมพันธ์	4.44	0.53	มาก
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.22	0.67	มาก
รวม	4.32	0.34	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบประชาสัมพันธ์ แบบที่ 3

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

รายการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.33	0.82	มาก
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่าง ๆ	4.17	0.41	มาก
3. มีความร่วมสมัย	3.67	0.52	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.17	0.41	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.67	0.52	มากที่สุด
6. มีการใช้ที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.50	0.55	มากที่สุด
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.00	0.00	มาก
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.50	0.89	มากที่สุด
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.83	0.41	มาก
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.33	0.82	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.17	0.41	มาก
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.33	0.82	มาก
รวม	4.18	0.30	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขาคณิต แบบที่ 4

ตารางที่ 4.19 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์แบบที่ 5

(n=4)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์			
 			
รายการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.75	0.50	มากที่สุด
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่างๆ	4.00	0.00	มาก
3. มีความร่วมสมัย	3.75	0.96	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.00	0.00	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	5.00	0.00	มากที่สุด
6. มีการใช้สีที่เหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.00	0.82	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.50	0.58	มากที่สุด
8. มีความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.00	0.00	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.75	0.50	มาก
10. มีความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.25	0.50	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.75	0.50	มากที่สุด
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.75	0.50	มากที่สุด
รวม	4.29	0.26	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์ แบบที่ 5

เกณฑ์น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปในภาพรวมจากตารางที่ 4.14 และ 4.15-4.19 พบว่า ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม และผลการประเมินระดับความคิดเห็นในการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์มีดังนี้ ตราสัญลักษณ์แบบที่ 1 ร้อยละ 16 ความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.34) ตราสัญลักษณ์แบบที่ 2 ร้อยละ 46 ความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.36) ตราสัญลักษณ์แบบที่ 3 ร้อยละ 18 ความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34) ตราสัญลักษณ์แบบที่ 4 ร้อยละ 12 ความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.30) และตราสัญลักษณ์แบบที่ 5 ร้อยละ 8 ความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.26) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าตราสัญลักษณ์และรูปแบบประชาสัมพันธ์แบบที่ 2 มีผู้เลือกจำนวนมากที่สุด และในภาพรวมของผลการประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับแบบอื่นๆ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงขอเลือกแบบที่ 2 ให้เป็นผลการศึกษาในครั้งนี้

4.1.4. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีเงินของชุมชนบางหลวง

4.1.4.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่

การท่องเที่ยวในชุมชนบางหลวงเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะการผสมผสานวัฒนธรรมไทย-จีนเข้าด้วยกัน อันเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาเที่ยวชม เช่น สถาปัตยกรรมแบบเรือนห้องแถว หรือที่เรียกกันว่า “เหล่าเต็งไม้” อาหารพื้นบ้าน จุดสนใจทางศาสนาและความเชื่อ พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับของโบราณในอดีต เช่นการทำฟืนปลอม การถ่ายภาพโบราณ วิกหนังเก่า โรงฝิ่น รวมถึงจุดพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ ได้แก่แพอาหาร สะพานแขวน และการล่องเรือชมวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน โดยภาพรวมเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อศึกษาเรียนรู้ในชุมชน นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาเที่ยวชมและเรียนรู้ในระยะเวลาประมาณครึ่งวันถึงหนึ่งวัน

4.1.4.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดนตรีจีน

ปัจจุบันดนตรีจีนของชุมชนบางหลวงได้ถูกพิจารณาในด้านการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมเพื่อคงเอกลักษณ์ของพื้นที่ไว้ จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 ลักษณะ ดังนี้ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ง)

1) การเล่นดนตรีจีนตามกิจกรรมประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม เช่น การร่วมขบวนแห่ และบรรเลงดนตรีจีนในงานวันตรุษจีนของพื้นที่ กิจกรรมดังกล่าวจะจัดวงดนตรีชุดใหญ่เพื่อใช้ประกอบในงานและขบวนแห่ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากสมาชิก และได้รับความสนใจจากผู้แวะเวียนมาเที่ยวชมงาน

2) การแสดงในงานหรือกิจกรรมของชุมชน เช่น แพออาหารจะจัดให้มีการบรรเลงดนตรีจีนขับกล่อมนักท่องเที่ยว สลับกับการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมร้องเพลง รวมถึงงานและกิจกรรมอื่นๆ ที่อาจมีการว่าจ้าง หรือ ร้องขอให้ไปร่วมแสดง เช่น ประเพณีงานศพ งานชุมนุมศิษย์เก่า งานของเทศบาลตำบลบางหลวง งาน ๑ ทศวรรษลูกทุ่งไทย น้อมใจถวายพระพร ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 20 มีนาคม 2554 งานประชุมวิชาการระดับชาติของเครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสถาน เนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ 1 เรื่อง “สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาชาติ” 31 พฤษภาคม 2554 ณ ห้องแซฟไฟร์ 1 อาคารอิมแพ็คคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี เป็นต้น

3) การเผยแพร่ความรู้ในการเล่นดนตรีจีนแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมเล่น หรือทดลองฝึกเล่นเครื่องดนตรี หรือเป็นการท่องเที่ยวและเรียนรู้ดนตรีจีน ซึ่งได้รับความสนใจพอสมควรจากนักท่องเที่ยว โดยมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเดินทางมาท่องเที่ยว และขอเรียนพร้อมทั้งฝึกเล่นเครื่องดนตรีจากนักดนตรีจีน จากกิจกรรมดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงได้รับเกียรติในการให้สัมภาษณ์สด รายการรอบรู้ समा ช่วง ผู้บริหารสนทนา วันที่ 25 กรกฎาคม 2554 เวลา 8.35-8.50 น. สถานีวิทยุศึกษา FM 92 MHz เรื่อง งานวิจัยดนตรีจีนชุมชนบางหลวง การนำไปใช้กับชุมชน และโรงเรียนเจียนหัว

จากการมีจิตสำนึก ความรัก ความผูกพันในวัฒนธรรมอันดีงามที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ปราชญ์ดนตรีจีนและคนในชุมชนตลาดบางหลวง ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลังได้ตระหนัก เห็นคุณค่า และช่วยสืบสานวัฒนธรรมเก่า ๆ ให้แพร่หลายไปยังที่ต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยว กล่าวคือ การฝากความหวังไว้กับเยาวชนรุ่นหลังให้ช่วยกันอนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรมที่ยังคงหลงเหลืออยู่เพียงน้อยนิด โดยเฉพาะดนตรีจีน เนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากไม่มีการเอาใจใส่ดูแลวัฒนธรรมดั้งเดิมเหล่านี้ก็จะสูญสิ้นไป ตลอดจนผลักดันความคิดการอนุรักษ์ให้กับนักท่องเที่ยวโดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศเก่า ๆ เช่น ได้ทดลองตีเหล็กทดลองบดกาแฟจากเครื่องบดกาแฟโบราณ และถ่ายภาพข้าวของเครื่องใช้เก่าแก่ในพิพิธภัณฑ์บ้านเก่าเล่าเรื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกรักในวัฒนธรรมประเพณีของไทย

และร่วมกันอนุรักษ์ ดูแลเอาใจใส่ไม่ให้สูญสิ้นไปตามกาลเวลาและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามาทดแทนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้คนในชุมชนยังต้องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลาดบางหลวงให้แพร่หลายไปยังชุมชนต่างๆ เพื่อให้ผู้คนที่มีความสนใจด้านการศึกษา ประวัติศาสตร์ตลาดเก่า และรักในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อีกด้วย

4.2 การถอดประสบการณ์การบริหารจัดการแผนงานวิจัย

4.2.1 การพัฒนาโจทย์วิจัย

แผนงานวิจัย เรื่องนวัตกรรมดนตรีจีนของชุมชนบางหลวงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้พัฒนาขึ้นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ให้ความสำคัญกับคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น)

2. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553)

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม
กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทางศาสนา

ศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ที่หลากหลาย

แผนงานวิจัยที่ 1 การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมอนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทางศาสนา
ศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ได้แก่ กลุ่มเรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

4. นโยบายรัฐบาล

สนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งความหลากหลายในแง่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวิถีชีวิต ค่านิยมที่ดีงาม และความเป็นไทยเพื่อการศึกษาเรียนรู้และเผยแพร่สู่สังคม

5. ยุทธศาสตร์ของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการความรู้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่

โจทย์วิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบ และสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของชุมชน 3 ด้านได้แก่ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

การเลือกพื้นที่ศึกษา

เหตุผลสำคัญในการเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

1. เป็นชุมชนที่แสดงปัญหา และความต้องการการแก้ปัญหาที่ชัดเจน
2. ปัญหาของชุมชนมีความโดดเด่น และสอดคล้องกับศักยภาพของมหาวิทยาลัย

ศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. ชุมชนมีความสนใจ ติดตาม ร่วมคิด ร่วมทำ และพร้อมที่จะเป็นนักวิจัยร่วม

หลักการในการพัฒนาโจทย์วิจัย

1. ใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างศักยภาพคนในท้องถิ่น
2. พัฒนาโจทย์ร่วมกับภาคีในพื้นที่
3. ทำวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
4. บูรณาการศาสตร์ต่างๆ ตามความต้องการของพื้นที่ ศักยภาพของนักวิชาการ และ

มหาวิทยาลัย

ผลการพัฒนาโจทย์วิจัย

เกิดแผนงานวิจัย 1 เรื่อง และ โครงการวิจัยในแผนงานวิจัย จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

แผนงานวิจัย เรื่อง นวัตกรรมดนตรีจีนของชุมชนบางหลวงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

โครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย

1. การพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สู่ความเป็นสากล

2. การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง ดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

3. การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวงในรูปแบบมัลติมีเดีย

ท้องถิ่นและเรขศิลป์

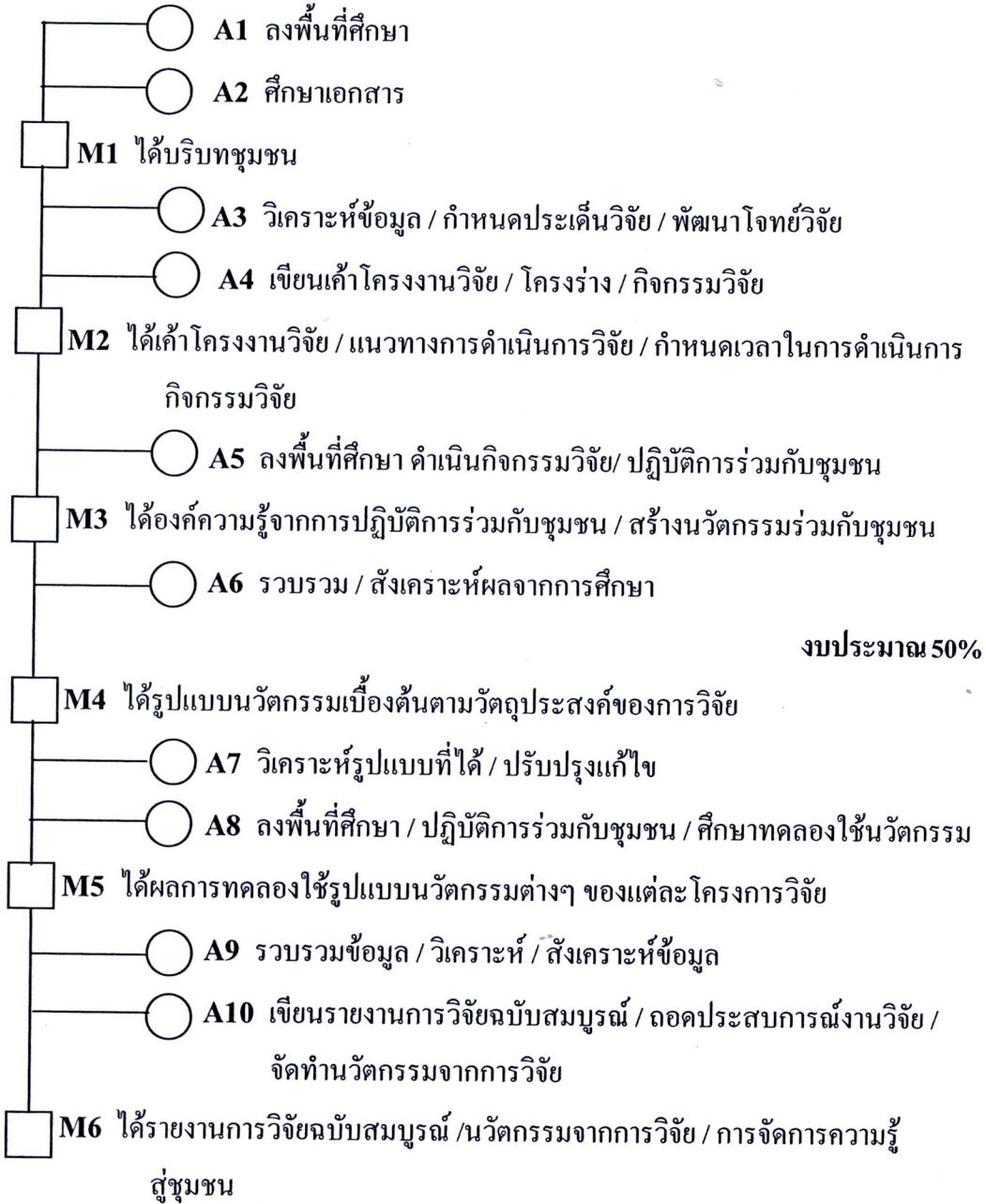
4. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนของ

ชุมชนบางหลวง

4.2.2 การติดตามสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

การจัดทำหลักไมล์ (milestones) ร่วมกันของแผนงานวิจัยและโครงการวิจัย

งบประมาณ 50%

GOAL

A หมายถึงกิจกรรม (activity)

M หมายถึงผลที่ได้จากกิจกรรม (milestones)

การเสริมความรู้และเทคนิคการวิจัย

1. จัดให้นักวิจัยพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ เป็นระยะๆ
2. ส่งเสริมให้นักวิจัยได้เข้าร่วมประชุมการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่

1) การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 2 “การวิจัยท้องถิ่นเพื่อแผ่นดินไทย : พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จ. พิษณุโลก วันที่ 14-17 มกราคม 2554

2) การประชุมวิชาการงานวิจัยระดับชาติ “ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จ. เพชรบุรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2554

3) The 3rd NPRU National Conference 2011 “75 ปีจากโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูสู่มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” ณ อาคารโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จ. นครปฐม วันที่ 10 สิงหาคม 2554

สรุปผลได้ ดังนี้

1. ได้เทคนิคการศึกษาริบทุมนุชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า การสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชนเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงาน ทำให้คนในชุมชนพูดคุยด้วยอย่างสบายใจ คุยกันได้ทุกเรื่อง จึงควรเรียนรู้พื้นฐานของชุมชนไว้เป็นฐานในการพูดคุย เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ลมฟ้าอากาศ เศรษฐกิจ ความเชื่อ และที่สำคัญควรทำความรู้จักมักคุ้นกับผู้นำชุมชนเสียก่อน

2. เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละโครงการ

การติดตามประเมินผลโครงการวิจัยในแผนงานวิจัย

ช่วงที่ 1 ธันวาคม 2553-พฤษภาคม 2554

ช่วงที่ 2 มิถุนายน 2554- พฤศจิกายน 2554

ผลการติดตามประเมินผลช่วงที่ 1

จากการติดตามประเมินผลโดยใช้หลัก 3P ได้แก่ 1) พบปะพูดคุยกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง (person) 2) การตรวจสอบเอกสาร (paper) เช่น รูปแบบการสัมภาษณ์ การบันทึกผลกิจกรรม และ 3) สภาพทั่วไปที่พบ หรือสภาพเชิงประจักษ์ (physical) ได้ข้อสรุปว่า นักวิจัยทุกโครงการได้ปฏิบัติงานตามแผนอย่างเต็มความสามารถ แต่ในบางครั้งอาจติดขัดด้วยเรื่องเวลาของทั้งสองฝ่าย (มหาวิทยาลัย และชุมชน) ทำให้เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้

ผลการติดตามประเมินผลช่วงที่ 2

เป็นแบบการลงพื้นที่ศึกษาและการนำเสนอผลงานรายบุคคล พบว่า ทุกโครงการวิจัยได้ปฏิบัติตามกิจกรรมวิจัยตามแผน แต่จากเหตุการณ์น้ำท่วมชุมชนบางหลวงในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2554 ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนต้องล่าช้า

การจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ / คู่มือ และผลผลิตจากการวิจัย

มีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อสังเคราะห์ผลของแผนงานวิจัยจากทุกโครงการวิจัย ร่วมกันจัดทำผลผลิตจากการวิจัย รายงานการวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย

การเผยแพร่และจัดการความรู้

คณะผู้วิจัย และวงดนตรีจันทรมิตรบางหลวงได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานด้านดนตรีจีนให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณชน ดังเช่น

1. ร่วมนำเสนอการดำเนินงานวิจัยในการประชุมปฏิบัติการพลังเครือข่ายกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน ณ ห้องสวัสดิ โรงแรมริเวอร์ จ. นครปฐม จัดโดยเครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสถานภูมิภาคตะวันตก วันที่ 11 พฤศจิกายน 2553

2. ร่วมแสดงงาน ๘ ทศวรรษลูกทุ่งไทย น้อมใจถวายพระพร ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันที่ 20 มีนาคม 2554

3. นำเสนอตัวอย่างการดำเนินการวิจัยร่วมกับชุมชน และแสดงดนตรีจีนของวงรวมมิตรบางหลวงในงานประชุมวิชาการระดับชาติเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ 1 เรื่อง “สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาชาติ” ณ ห้องแซฟไฟร์ 1 อาคารอิมแพ็คคอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี วันที่ 31 พฤษภาคม 2554

4. ให้สัมภาษณ์สด รายการรอบรู้เสมอ ช่วง ผู้บริหารสนทนา วันที่ 25 กรกฎาคม 2554 เวลา 8.35-8.50 น. สถานีวิทยุศึกษา FM 92 MHz เรื่อง งานวิจัยดนตรีจีนชุมชนบางหลวง การนำไปใช้กับชุมชน และโรงเรียนเจียนหัว

5. ร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับเชิญ เช่น งานวัฒนธรรมนานาชาติ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม งานวัฒนธรรม ณ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย จังหวัดนครปฐม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติศิริกิติ์ อิมแพ็ค อารีนา เมืองทองธานี โรงละครแห่งชาติ เป็นต้น

6. สถานีโทรทัศน์ TCC.TV จากประเทศจีน ได้มาถ่ายทำสารคดีเรื่องราวของดนตรีจีนโบราณที่ยังหลงเหลืออยู่ในประเทศไทย คือ ดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง ร่วมกับรายการสารพันได้แผ่นดิน (ในช่วงปี พ.ศ. 2553) เพื่อนำไปเผยแพร่ออกอากาศที่ประเทศจีน

ผลที่เกิดขึ้นในด้านกระบวนการวิจัย และผู้ร่วมกระบวนการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ในระหว่างกระบวนการวิจัยจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กันไปหลายลักษณะ กล่าวคือ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการและชุมชนซึ่งเป็นนักวิจัยท้องถิ่น/ผู้ร่วมกระบวนการวิจัย จึงจัดเป็นงานวิจัย ที่สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา (research for empowerment)

2. เกิดงานวิจัยที่ผสมผสานความเป็นท้องถิ่นกับความเป็นสากล โดยใช้บริบทชุมชนเป็นฐานในการดำเนินกิจกรรมวิจัย ในเรื่องของดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

3. ผลผลิตจากการวิจัยบางเรื่องก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รูปแบบเรขศิลป์ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อ/สิ่งของชนิดต่างๆ

4. จากการสังเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักวิจัย และผู้ร่วมกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

4.1 นักวิจัยท้องถิ่น/ผู้ร่วมกระบวนการวิจัย และชาวบ้านมีความมั่นใจในการอธิบาย และสื่อสารความรู้ต่างๆ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและชุมชน

4.2 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย (หัวหน้าชุดโครงการ) หัวหน้าโครงการ และนักวิจัย ได้เรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานไปในทางที่ดี กล่าวคือ มีการทำงานอย่างเป็นระบบ อดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบ

4.3 นักวิจัยเก่าเกิดทักษะและความเชี่ยวชาญในการวิจัยเพิ่มขึ้น นักวิจัยใหม่ได้เรียนรู้ทักษะและเกิดประสบการณ์ในการทำวิจัย

สรุปได้ว่าผลงานวิจัยในครั้งนี้นำบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ระยะเวลา และงบประมาณ